

MONITOR CHIŃSKI

MARZEC 2019

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

MARZEC 2019

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

28 lutego: wizerunek Chin na świecie przyćmiewa Stany Zjednoczone. Według badań Instytutu Gallupa nt. globalnego wizerunku mocarstw w 2018 roku, na półmetku prezydentury Donalda Trumpa, aprobatą dla przywództwa USA na świecie (wśród dorosłych z 133 państw) wynosi 31%. To wynik identyczny jak w 2017 roku, w którym odnotowano ogromne tąpnięcie w tym względzie w stosunku do ostatniego roku prezydentury Baracka Obamy (2016 rok: 48%). W rywalizacji Pekinu i Waszyngtonu o globalne soft power wahadło przechyliło się tym samym na korzyść Chin. Wzrost z 31% do 34% to najlepszy wynik Pekinu od 2009 roku. Liderem pozostają Niemcy z 39% poparcia (spadek o 2% w stosunku do 2017 roku). Na załamaniu się wizerunku USA pod rządami Trumpa korzysta również Rosja, która po raz pierwszy niemal zrównała się wynikiem z Ameryką (30%). Autorzy badania zwracają uwagę, że w kilku państwach zależność między stratami wizerunkowymi USA i zyskiem Chin i Rosji jest wyraźna. Dla przykładu w Turcji, jeszcze w 2017 roku wyniki trzech mocarstw były podobne, oscylując wokół 30%. Natomiast w 2018 roku Pekin i Moskwa odnotowały nad Bosforem co najmniej 10% wzrost, a Waszyngton spadek aż o 13%. W Europie wyraźny spadek zaufania do Stanów Zjednoczonych odnotowano jeszcze w środkowo-wschodniej części kontynentu – na Słowacji i w Macedonii. Pesymizm w tym względzie wyrażają też sami Amerykanie. Według ankiety Pew Research Center o zmniejszaniu się znaczenia USA na świecie jest przekonanych 60% obywateli USA.

2 marca: Chiny tymczasowo zamykają konsulat w Turcji. Placówka w Izmirze została zamknięta w następstwie krytyki wyrażanej przez Ankarę pod adresem Pekinu za represjonowanie Ujgurów i innych muzułmanów w Xinjiangu. Jako oficjalny powód wstrzymania prac konsulatu władze ChRL podają „nieefektywność” jego działania.

WIZYTA XI JINPINGA W EUROPIE

Była to pierwsza zagraniczna podróż chińskiego przywódcy w 2019 roku. Była to pierwsza zagraniczna podróż chińskiego przywódcy w 2019 roku. W jej trakcie doszło do włączenia Włoch – jako pierwszego państwa z G7 – do inicjatywy „Pasa i Szlaku” oraz rozmów w formule czterostronnej (przywódcy Chin, Francji, Niemiec i szef Komisji Europejskiej) w Paryżu. Oba wydarzenia wskazują na istotne przeorientowanie stosunków chińsko-europejskich.

3 marca: Chiny pójdą na ustępstwa w wojnie handlowej? Według doniesień, w ramach przygotowywanego porozumienia Pekin zdecyduje się obniżyć stawki celne na amerykańskie produkty rolne, chemiczne oraz samochody. W zamian Waszyngton miałby znieść sankcje nałożone na Chiny w ub.r.

5-15 marca: Dwie Sesje (*lianghu*). W pierwszej połowie marca tradycyjnie odbyły się równoległe, coroczne sesje Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych i Ludowej Politycznej Rady Konsultatywnej Chin (LPRKCh). W porównaniu do sesji z 2018 roku, które sankcjonowały polityczne postanowienia XIX Zjazdu KPCh, tegoroczne sesje koncentrowały się na sprawach społecznych i gospodarczych. Dominującym tematem było utrzymanie „stabilności społecznej” w perspektywie narastania sprzeczności wewnątrz Chin (nierówności dochodowych i dysproporcji regionalnych), jak i w otoczeniu międzynarodowym (wojna handlowa z USA). Dlatego podkreśla się konieczność zjednoczenia (*tuanjie*) i konsultacji (*xieshang*). W raporcie nt. prac rządu, premier Li Keqiang wskazywał na zagrożenia dla równowagi budżetowej państwa i problemy w relacjach politycznych i finansowych między rządem centralnym i władzami lokalnymi. Remedium na problemy gospodarcze ma być zdaniem premiera zwiększenie konsumpcji wewnętrznej i rozwój klasy średniej.

10 marca: Komisja Europejska określa Chiny mianem „systemowego rywala”. To pierwsze tak stanowcze stwierdzenie ze strony Brukseli, która wezwała państwa członkowskie UE do koordynacji polityki wobec Chin, które „promują alternatywne metody rządzenia”. Państwo Środka zostało określone jednocześnie jako partner do współpracy i negocjacji, jak i konkurent gospodarczy dążący do przywództwa technologicznego.

15 marca: nowe prawo o inwestycjach zagranicznych w Chinach. Proponowane regulacje, które mają wejść w życie od 1 stycznia 2020 roku, mają zapewnić równe traktowanie inwestorów zagranicznych na rynku chińskim, zwiększyć ochronę własności intelektualnej i kary za wymuszanie transferu technologii i wprowadzić bardziej transparentne mechanizmy rynkowe (np. dostęp do publicznych przetargów). Jest to czytelna odpowiedź na zarzuty podnoszone przez USA i UE wobec chińskich działań protekcyjnych. Obserwatorzy wskazują jednak, że język przedstawionych propozycji jest zbyt ezopowy aby wyjaśnić jak ułatwienia te przełożą się na praktykę.

21-26 marca: wizyta Xi Jinpinga we Włoszech, Monako i Francji. Była to pierwsza zagraniczna podróż chińskiego przywódcy w 2019 roku. W jej trakcie doszło do włączenia Włoch – jako pierwszego państwa z G7 – do inicjatywy „Pasa i Szlaku” oraz rozmów w formule czterostronnej (przywódcy Chin, Francji, Niemiec i szef Komisji Europejskiej) w Paryżu. Oba wydarzenia wskazują na istotne przeorientowanie stosunków chińsko-europejskich (zob. komentarz).

27 marca: były chiński szef Interpolu Meng Hongwei wykluczony z KPCh. Centralna Komisja Nadzoru Dyscypliny Partyjnej oskarżyła 65-letniego Menga (byłego członka KC i wiceministra bezpieczeństwa publicznego) o nadużywanie władzy w celu czerpania korzyści majątkowych. Kontrowersje wywołane zatrzymaniem i sposobem w jaki KPCh prowadzi sprawę Menga potwierdza, że dla władz w Pekinie sprawy wewnętrzne są priorytetowe wobec reputacji międzynarodowej.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

28 lutego-1 marca: wiceminister spraw zagranicznych ChRL Wang Chao z wizytą w Chorwacji. Przedstawiciel chińskiej dyplomacji spotkał się z premierem Andrejem Plenkovićem oraz odbył konsultacje w chorwackim MSZ. Rozmawiano przede wszystkim o kwestiach bilateralnych i nadchodzącym szczycie „16+1” w Dubrowniku. Można przypuszczać, że kolejnym „wszechstronnym partnerem strategicznym” Chin w EŚW będzie Chorwacja.

2 marca: Wang Chao z wizytą w Polsce. Rozmowy dotyczyły kwestii dwustronnych oraz zaangażowania Warszawy i Pekinu w wielostronne mechanizmy współpracy. Gościa przyjął minister Jacek Czaputowicz, który powiedział że Polska pozostanie aktywna w obu tych płaszczyznach priorytetowo traktując jednak bilateralny wymiar współpracy w ramach mechanizmów wszechstronnego partnerstwa strategicznego z Chinami. Zdaniem wiceministra Macieja Langa, który rozmawiał ze swoim chińskim odpowiednikiem w ramach VI rundy Dialogu Strategicznego Polska-ChRL, szczególnie owocnym elementem współpracy wzajemnej jest kultura. Chociaż strona polska podkreślała w rozmowach, że Warszawa niezmiennie uważa Pekin za ważnego partnera, to przeczy temu stan faktyczny relacji dwustronnych. Zamiast sygnalizowanej w styczniu wizyty ministra spraw zagranicznych Wang Yi, rozmowy w Warszawie prowadzone były w randze wiceministrów. Jak zwrócił uwagę na Twitterze Tomasz Sajewicz, Pekin zabiega (bezsukutecznie) o udział premiera Morawieckiego w zbliżającym się II Forum Pasa i Szlaku w Pekinie. Podobne zabiegi czyniono również w sprawie udziału szefa polskiego rządu w zaplanowanym na jesień ub.r. Forum Regionów Polska-Chiny w Chengdu, którego ostatnia edycja odbyła się w 2016 roku.

5 marca: spotkanie premier Serbii Any Brnabic z szefem China Road and Bridge Corporation (CRBC) Du Fei'em. Rozmowa dotyczyła postępów prac przy budowie autostrady Surcin-Obrenovac oraz możliwości budowy 45-kilometrowej drogi ekspresowej z Nowego Sadu do Rумы. Premier Serbii wyraziła również zadowolenie z zaawansowania negocjacji dotyczących budowy parku przemysłowego w Borcy.

14 marca: Chiny w exposé ministra spraw zagranicznych Jacka Czaputowicza.

Szef dyplomacji wyraził przekonanie, że Polska wysoce ceni sobie partnerstwo strategiczne z Chińską Republiką Ludową. Kluczowym elementem współpracy z Pekinem pozostaje handel, a zmniejszeniu deficytu handlowego ma m.in. służyć działania otwartego w ub.r. biura PAIH w Chengdu. Z drugiej strony, minister Czaputowicz we wstępie zaznaczył gdzie koncentruje się uwaga polskiej dyplomacji ekonomicznej: „Silna i stabilna gospodarka niemiecka jest więc nieodzownym warunkiem sukcesu gospodarczego naszego kraju i – szerzej – naszego regionu. Łączny bilans obrotów handlowych państw Grupy Wyszehradzkiej z Niemcami jest wyższy niż w przypadku analogicznych statystyk dotyczących odpowiednio Stanów Zjednoczonych, Rosji czy Chin”.

14 marca: inauguracja Polsko-Chińskiej Głównej Izby Gospodarczej.

Powstała z inicjatywy chińskich przedsiębiorstw w Polsce Izba jest pierwszą dwustronną organizacją gospodarczą, w skład której wchodzi duże i wpływowe chińskie oraz polskie przedsiębiorstwa. To wyraz dobrych stosunków gospodarczych pomiędzy oboma krajami - powiedział podczas inauguracji prezes zarządu PCGIG Liu Hongxing. Pomimo deklarowanej dwustronności działań zarząd PCGIG składa się wyłącznie z obywateli chińskich. Analogiczne starania polskich przedsiębiorców w Chinach nie są jednak odwzajemniane. Jak zwrócił uwagę na Twitterze ekspert ds. rynku chińskiego Michał Bielewicz procedura rejestracji oficjalnej Polsko-Chińskiej Izby Gospodarczej w Chinach trwa już od 2012 roku.

16 marca: prowincja Jiangxi nawiązuje porozumienie edukacyjne z obwodem sofijskim. MoU w tej sprawie podpisano w stolicy Bułgarii. W ramach rozwoju współpracy edukacyjnej rząd Jiangxi planuje zaoferować sofijskim studentom 5 stypendiów naukowych.

29 marca: prezydent Chorwacji Kolinda Grabar-Kitarovic o współpracy z Chinami.

Chorwacka prezydent spotkała się z przedstawicielami China Communications Construction Company (CCCC) i China Road and Bridge Corporation (CRBC) z którymi rozmawiała nt. budowy mostu Peljesac i potencjalnych projektach infrastrukturalnych, m.in. głębokomorskim terminalu kontenerowym w Zagrzebiu, budowie portu na wyspie Krk oraz budowie linii kolejowej Rijeka-Botovo.

30 marca: rusza budowa chińskiej fabryki opon Linglong w serbskim Zrenjaninie.

W otwarciu budowy wzięli udział m.in. prezydent Aleksander Vucic, CEO Linglong Wang Feng, burmistrz Zrenjaninu Cedomir Janjic oraz ambasador ChRL w Serbii Chen Bo. O inwestycję Linglong starała się bezskutecznie Polska Agencja Handlu i Inwestycji.

WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

5-7 marca: Ostrów Wielkopolski nawiązuje relacje partnerskie z dzielnicą Chengdu Qingbaijiang. W trakcie pobytu w Syczuanie delegacja pod kierownictwem prezydent miasta Beatą Klimek odwiedziła Konsulat Generalny RP w Chengdu, gdzie omówiono bieżące możliwości współpracy pomiędzy Ostrowem Wielkopolskim a Qingbaijiangiem i możliwość włączenia się miasta w organizację Dni Polskich w Chengdu.

11 marca: Syczuan rozwija połączenia z Brukselą. Linie Sichuan Airlines i Port lotniczy Bruksela zorganizowały w Chengdu spotkanie promujące cargo lotnicze. Strony podpisały porozumienie w sprawie obsługi wspólnych połączeń i budowy hubu. Plany zakładają uruchomienie bezpośrednich lotów cargo między stolicami Syczuanu i Belgii.

14 marca: czesko-syczuańskie rozmowy robocze. Spotkanie pomiędzy szefem Wydziału Zagranicznego Prowincji Syczuan Cui Zhiwei'em i konsulem generalnym Republiki Czeskiej w Chengdu Karlem Šrolem dotyczyło rozszerzenia współpracy handlowej, naukowej, turystycznej i technologicznej.

22-29 marca: Festiwal Kuchni Polskiej w Chengdu. Otwarcie Festiwalu – zorganizowanego przez Konsulat Generalny RP w Chengdu we współpracy z hotelem Shangri-La – towarzyszyły specjalistyczne warsztaty dla dziennikarzy i blogerów. W uroczystej kolacji wzięli udział przedstawiciele władz Syczuanu, Biura Handlu Chengdu, CCPIT, dzielnicy Jinjiang i Syczuańskiego Towarzystwa Przyjaźni z Zagranicą.

28 marca: zapowiedź bezpośrednich połączeń lotniczych Chengdu-Rzym. Od 25 czerwca br. trasę tę, trzy razy w tygodniu, będzie obsługiwać linia lotnicza Sichuan Airlines.

WIADOMOŚCI Z GUANGDONGU

5 marca: Strefa Wolnego Handlu dzielnicy Kantonu Nansha otwiera przedstawicielstwo w Monachium. Agencja ustanowiona wspólnie przez Wydział Handlu Prowincji Guangdong oraz SWH Nansha ma służyć rozwojowi relacji handlowych Nansha z Europą, w tym niemieckimi izbami handlowymi. Do końca 2018 roku w Nansha osiem niemieckich firm zainwestowało 36,5 mln USD.

5 marca: zapowiedź targów żywności Food2China w Kantonie. Targi skierowane do zagranicznych eksporterów produktów spożywczych do Chin odbędą się w dniach

26-28.09.2019 r. na terenie expo w Kantonie. Szacuje się, że w targach weźmie udział 800 wystawców z 30 państw świata i ponad 10 tysięcy kupców z branży hotelarskiej, restauratorów, dostawców, przedstawicieli chińskich supermarketów i dziedziny e-commerce. Wiosną i jesienią odbędą się również 125. i 126. Targi Kantońskie, jedne z największych targów importowo-eksportowych w Chinach.

6 marca: zapowiedź 16. edycji targów China International Small and Medium Enterprises Fair (CISMEF). Targi skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw odbędą się w dniach 24-27 czerwca br. Według informacji Konsulatu RP w Kantonie w tym roku podczas targów promowane będą 4 kategorie produktów: pamiątki i upominki związane z kulturą, automatyzacja maszyn, elektronika (w tym 5G) i żywność. Z uwagi na charakter wydarzenia, w szczególności fakt, że jest ono odwiedzane głównie przez konsumentów, a nie przedstawicieli biznesu, CISMEF to bardzo dobra okazja do promocji i sprzedaży produktów, w tym promocji polskich towarów w mediach oraz zwrócenia uwagi chińskich organizacji branżowych na konkretne sektory aktywne w Polsce.

21 marca: minister edukacji Irlandii Joe McHugh z wizytą w Guangdongu. Wicegubernator Ouyang Weimin powiedział na spotkaniu, że Guangdong chce rozwijać współpracę edukacyjną z Irlandią w oparciu o „strategiczne partnerstwo” łączące to państwo z Chinami. Minister McHugh wyraził z kolei nadzieję, że Irlandia będzie „bramą” Guangdongu do Europy.

25 marca: delegacja z Wojwodiny z wizytą w Guangdongu. Przedstawiciele serbskiej prowincji autonomicznej pod kierownictwem premiera Igora Mirovića przyjął wicegubernator Ouyang Weimin. Gospodarz spotkania wyraził nadzieję, że Wojwodina wykorzysta bogatą ofertę wystawienniczą Guangdongu w celu wzmocnienia wzajemnych relacji handlowych. Guangdong i Wojwodinę od 2012 roku łączy umowa o „prowincjach partnerskich”. Z kolei premier Mirović podkreślił długą historię przyjaźni serbsko-chińskiej oraz wskazał na potencjał współpracy w dziedzinie handlu, inwestycji, rolnictwa i turystyki. Zaprosił również przedsiębiorstwa z Guangdongu do inwestowania w Wojwodinie i wyraził oczekiwanie na zwiększenie eksportu rodzimych produktów rolnych do Chin.

KOMENTARZ

1. Wizyta Xi Jinpinga we Włoszech i Francji potwierdza, że Chiny będą starały się prowadzić politykę wobec Europy w oparciu o relacje dwustronne. Podziały w UE odzwierciedla dobitnie fakt, że na zakończenie pobytu chińskiego przywódcy w Paryżu, prezydent Emmanuel Macron doprosił na spotkanie z Xi kanclerz Angelę Merkel i szefa KE Jean-Clauda’a Junkcera. W ten sposób, w reakcji na porozumienie chińsko-włoskie, Bruksela, Paryż i Berlin próbują stworzyć triumwirat do prowadzenia

relacji z Pekinem. Czy to sankcjonowanie nowego formatu relacji unijno-chińskich? Brak spójnej polityki europejskiej wobec Chin będzie osłabiał pozycję negocjacyjną poszczególnych państw wobec Pekinu, zwłaszcza Europy Południowej i Środkowo-Wschodniej. W czasie wizyty Xi, Włochy – które licząc na zastrzyk chińskiego kapitału weszły oficjalnie do inicjatywy „Pasa i Szlaku” – podpisały umowy o wartości 2,5 mld EUR. Nie było to zgodne z oczekiwaniami, które wynosiły nawet 7 mld EUR. Natomiast Francja, która podobnie jak Niemcy, uzależnia aktywniejsze włączenie się do Pasa i Szlaku od większego otwarcia rynku chińskiego, otrzymała kontrakty na sumę 40 mld EUR. Choć 30 mld z tej sumy dotyczy kontraktu z Airbusem – konsorcjum europejskim, to bezpośredni wynik finansowy Włoch jest w tym względzie niewielki. Potwierdza to fakt obserwowany od lat w Europie Środkowo-Wschodniej, że zbliżenie polityczne z Chinami niekoniecznie przekłada się na inwestycje. O tym decyduje atrakcyjność rynku i gospodarki, którym półperyferyjnym obszarom Europy najwyraźniej - w optyce chińskiej – brakuje. Natomiast na zbliżeniu politycznym z Rzymem, Pekin zyskał kartę przetargową w relacjach z Unią Europejską. W reakcji na porozumienie chińsko-włoskie, Bruksela, Paryż i Berlin do prowadzenia relacji z Pekinem sformułowały triumwirat. Z drugiej strony Włochy dzięki zbliżeniu z Chinami uzyskały narzędzie tworzenia nacisku na UE, podobnie jak czyniły to dotychczas w swej polityce zagranicznej Węgry.

2. Analogiczne przesłanki nasuwają przypuszczenia, że do formatu „16+1” zostanie włączona Grecja. Zmagający się z kryzysem zadłużeniowym rząd w Atenach postrzega Chiny jako alternatywę dla narzucającej Atenom kolejne plany oszczędnościowe Brukseli. O pozycji politycznej Chin pod Akroplem świadczy również fakt, że to właśnie Pekin był jedną z najaktywniejszych stron stojących za osiągnięciem – po blisko trzech dekadach – porozumienia między Grecją i Macedonią w styczniu br. Po zażegnaniu tego sporu zgodnie z interesami chińskimi, włączenie Grecji w „16+1” stanowiłoby geograficzne domknięcie procesu integracji państw pomiędzy Bałtykiem, Morzem Czarnym i Adriatykiem (Morzem Śródziemnym). Byłaby to ucieczka do przodu, pokazująca, że chińska propozycja dla półperyferyjnych obszarów Europy jest nadal aktualna.

3. W kontekście Europy Środkowo-Wschodniej należy odnotować spadek tempa napływu chińskich inwestycji w 2018 roku. Najnowszy raport MERICs i Rhodium Group potwierdza, że chińskie inwestycje w Unii Europejskiej wyraźnie maleją – ich wartość w ub.r. wyniosła 17,3 mld EUR, notując 40% spadek w stosunku do 2017 roku i o ponad połowę wobec rekordowego poziomu 37 mld euro w 2016 roku. Tendencja ta wpisuje się w globalny spadek chińskich BIZ. W EŚW chińskie inwestycje również spadły i nadal wynoszą niewiele ponad 1% całego zaangażowania Chin w UE. Ogółem w latach 2000-2018 chińskie firmy zainwestowały w unijnych państwach EŚW 7,1 mld euro. To mniej niż w tym samym okresie przyjęła niewielka Finlandia (5,5 mln mieszkańców) – 7,3 mld euro, dowodząc, że dla chińskich inwestorów liczy się przede wszystkim technologia, której niewielkie

zasoby w EŚW zostały już dawno wykupione. W związku z tym należy przypuszczać, że nawet wykuwające się w UE mechanizmy kontrolne nie będą miały dużego efektu ograniczającego chińskie inwestycje w regionie. Wyjątek w tej kwestii może stanowić sektor telekomunikacyjny i infrastruktura internetowa (blokowanie kontraktów na budowę sieci 5G). Większa skrupulatność w sprawdzaniu chińskich kontrahentów może mieć również przełożenie na projekty infrastrukturalne. Postawa Chorwacji – gdzie chińska firma realizuje budowę Mostu Pelješac – oraz Polski, która w 2018 roku anulowała 3 wygrane przez chińskie firmy przetargi infrastrukturalne, ilustrują rozbieżne podejście państw EŚW w tej sprawie. Do niewielu pozytywnych przykładów nowych chińskich inwestycji w regionie należy zaliczyć te w sektorze energii odnawialnej na Węgrzech (farmy słoneczne Unisun) i zaawansowanych technologicznie firm w Polsce (produkcja systemów do prześwietlania ładunku Nucotech i fabryka telewizorów TCL pod Warszawą oraz fabryka wkładów elektrolitowych do baterii samochodowych Guotai Huarong na Dolnym Śląsku). W przypadku Polski to nadal niewiele w porównaniu z „chińską rewolucją” inwestycyjną zapowiadaną jesienią 2017 roku przez PAIH. Zamiast tego nad Wisłą, jak i w całej Europie Środkowo-Wschodniej, dominuje poczucie zawiedzonych nadziei na zastrzyk chińskiego kapitału, które były jedną z głównych przesłanek powstania formatu „16+1”. Liderzy w tym względzie jak Polska, Czechy i Węgry przyjęły w ub.r. 300-400 mln euro chińskich inwestycji. Choć to niewiele, to należy pamiętać, że w 2018 roku większość z państw EŚW nie odnotowała żadnych.

4. W perspektywie aktywności zagranicznej Guangdongu zwracają uwagę działania kantońskiej dzielnicy Nansha, która otworzyła biuro przedstawicielskie w Monachium. Ponadto sekretarz KPCh Dzielnicy Nansha Cai Chaolin odwiedził marcu Szwecję, Portugalię i Izrael, gdzie poszukiwał partnerów do współpracy na szczeblu władz lokalnych i środowisk biznesowych. W Izraelu delegacja omawiała budowę inkubatora technologii (m.in. DayDayUp i Techcode Israel China Innovation Center); w Portugalii odbyło się spotkanie z władzami miasta Cascais i zasygnalizowano plan budowy parku przemysłowego dla państw portugalskojęzycznych; w Szwecji rozmawiano przede wszystkim z przedstawicielami firm motoryzacyjnych, m.in. Elways, Mimer IT, DXC Global i AF Industry.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

